НОВИ САД, БЕОГРАД - До 1. септембра Србија би требало да усагласи своје законодавство са одговарајућим у Европској унији и омогући странцима да купују пољопривредно земљиште у нашој земљи. Иако је ресорно министарство најавило прилагођавање појединих одредби Закона о пољопривредном земљишту којима ће заштитити домаће фармере и успорити продају земље , наши пољопривредници страхују од тога да ће изгубити тржишну утакмицу са јаким европским произвођачима.

Јан Хусарик из Банатске асоцијације пољопривредника каже да за такву забринутост има разлога, имајући у виду како су паори до сада пролазили у трци са великим играчима.

"Мислимо да ћемо на тај начин предати, препустити, продати, или како год се то називало наше оранице и овим практично изгубити један део територије. Не тако што ће то постати територија друге државе, неко што ћемо лагано изгубити утицај на оно што се тамо дешавало", сматра Хусарик.

Како једно од могућих решења, код пољопривредника је била помињана могућа измена дела ССП-а којим је Србија прихватила обавезу да ове године отвори тржиште земље за странце. Ипак, шансе за то нису чак ни теоретске. Прво, зато што такве измене морају да одобре све државе чланице, а онда и због једног важнијег разлога на који указује

државни секретар у Министарству пољопривреде и члан Радне групе за преговарачко поглавље 11 Данило Голубовић.

"Ми смо одређене обавезе преузели када је финализован ССП и те обавезе важе и данас. Ако бисмо хтели значајније да ревидирамо неке његове делове, то би отворило Пандорину кутију јер смо ми кроз тај споразум добили велике погодности за нашу пољопривредну произбводњу. То се видело и кроз суфицит у спољнотрговинској размени, што значи да је оно што смо испреговарали са ЕУ до сада повољно утицало на нашу пољопривреду", наводи Голубовић.

На потезу су Влада, односно ресорно министарств,о у којем увелико раде на изменама Закона о пољопривредном земљишту. Министар пољопривтреде Бранислав Недимовић каже да ће предложена решења ићи у корист наших пољопривредника.

"Остало је још само да дефинишемо рокове колико ће дуго неко морати да има пребивалиште, или регистровану фирму у Србији да би уопште дошао у ситуацију да купује. Ти рокови неће бити краћи од 5, али мислим да неће бити ни дужи од 10 година. На тај начин ћемо створити простор да 1. септембра 2017. године немамо проблем", каже министар Недимовић додајући да Србија ипак неће прибећи изменама Устава , као што је то урадила Мађарска, уводећи тако трајну забрану продаје земље као националног ресурса.

Очекивано, нова решења ослањаће се и на праксу какву су већ примениле многе чланице Европске уније. Већина њих, за разлику од Србије, већ у ССП-у је издејствовала одгадјање продаје на 7 до 12 година након приступања Унији. Тако ће најмладја чланица Хрватска тржиште земље отворити тек 2020. године. Сличне услове имале су и Словенија и Пољска, које су након истека мораторијума увеле и друга ограничења, каже агроекономиста Милан Простран.

"То подразумева да се они пољопривредном производњом професионално баве одређен број година, а такође подразумева и питање ограничења поседа који може бити купљен као што је то урађено у неким земљама ЕУ. Неколико тих ограничења треба под хитно унети у закон, с обзиром на то да ће 1. септембар врло брзо доћи", каже наш саговорник који сматра да би требало урадити потпуно нов закон о пољопривредном земљишту.

"Он би уредио сва та питања, па и питање односа државе према малим и средњим фармерима и како их учинити конкурентним. Просечна величина поседа у ЕУ са којом ће се наши пољопривредници суочити и већ се сусрећу у тој конкурентској трци је неких 21 до 22 хектара. Значи ми бисмо морали да видимо да ли можемо барем тај фонд земљишта да усмеримо ка јачању малих и средњих фармера", наводи Милан Простран.

Да српски фармер није конкурентан, мишљења је и државни секретар Данило Голубовић који као једно од решења види удруживање.

"Удружења пољопривредних произвођача, односно задруге, у ЕУ су веома јака и ниједна одлука Европске комисије не може да се донесе без њиховог утицаја. У том смислу, даљи процес удруживања, али суштинског и економског удруживања наших пољопривредника је неопходан. Пре свега они тако постају јачи и имају бољу понуду на тржишту, а с друге стране могу озбиљније да утичу на аграрну политику када једном постану део асоцијације пољопривредника ЕУ", каже Голубовић.

Наш саговорник с почетка Јан Хусарик међутим није сигуран да ће то бити довољно за поправљање стартне позиције наших пољопривредника. Он нуди најједноставније и за пољопривреднике најповољније решење.

"Пољопривредно земљиште уз помоћ државе треба да буде приодато нашим породичним газдинствима. Да држава покаже прави економски интерес за своје пољопривреднике тако што ће омогућити да све оно што јесте расположиво на продају, а реч је о државној земљи коју сада наши пољопривредници узимају под закуп, пређе у њихово власништво. На тај начин уопште не бисмо морали да се споримо са европском унијом, јер земље на продају не би ни било", напомиње Хусарик.

Ово је ипак мало вероватно у времену у којем у глобалној агроекономији места има само за највеће и најјаче. Коначно, не треба заборавити на чињеницу да отварање тржишта земље странцима и није тако нова прича. Посредно, могли су да је купе преко својих овдашњих заступника кроз трговину акцијама комбината у чију вредност је била урачуната и земља коју обрадјују, а ту су и међудржавни и други споразуми, као у случају компаније Ал Равафед, или немачког Тениса.

(РТВ)